

Nye EU-retningslinjer for finansbransjen

Definerer «grønt» – i detalj

Retningslinjene, EUs taksonomi for bærekraftige aktiviteter, vil få konsekvenser for norske virksomheters tilnærming til bærekraft og bærekraftrapportering fordi de stiller høye krav til bl.a. klimapåvirkning, livssyklusperspektiv og transparens.

Bachelor of Commerce, CA, CPA
Liam Flannigan
Manager EY

MSc Klimaendringer
Yvonne Fadnes
Konsulent EY

Finansmarkedene har allerede fått en nøkkelrolle i møtet med den grønne omstillingen. En undersøkelse EY gjennomførte for Klima- og miljødepartementet om tempo på grønn omstilling i Norge i 2019, viste at finansbransjen var en av få bransjer med et høyt tempo for grønn omstilling. EU har som mål å akselerere dette gjennom sin handlingsplan for bærekraftig finans.

I forrige utgave av Revisjon og Regnskap kunne du lese Finans Norges artikkel om denne handlingsplanen. Her tar EU grep for å mobilisere kapital i den grønne retningen, den sirkulære retningen og den retningen som sikrer at samfunnet tilpasser seg best mulig for de klimaendringene som er unngåelige.

Den siste tiden har økt «grønn» finans, også medført kritikk om grønnvask. Til nå har det ikke eksistert konkrete felles kriterier for hva som kvalifiserer som grønt. Uten kriterier kan grønne lån, obligasjoner, fond og innskudd bli tannløs grønnvask. EU har tatt en svært offensiv tilnærming til denne problemstillingen, og 9. mars lanserte EU kriterier for grønne aktiviteter med utgangs-

punkt i et utvalg av bransjer, «Final report on the EU taxonomy».

I denne artikkelen går vi dypere inn på EUs taksonomi for bærekraftig virksomhet for å se nærmere på hvordan bedrifter kan påvirkes, og hva de kan gjøre for å forberede seg på at taksonomien implementeres i EU.

Tre ting å ta med seg: taksonomien vil bidra til å øke appetitten på ikke-finansiell selskapsrapportering. Samtidig vil taksonomien gi selskaper en mulighet til å vise til sine bærekraftige aktiviteter for å tiltrekke investorer. Taksonomien vil også kunne tvinge frem handling på bærekraft, til nå nye områder for bedrifter, der hele verdikjeden – fra krybbe til grav – i økende grad skal håndteres.

Et stort spekter av bransjer inngår i definisjonen av grønt

Taksonomien fokuserer nå på noen nøkkelsektorer som bidrar til klimagassreduksjon og klimatilpasning, men denne listen vil utvides på sikt (se mer i boks). Alle bransjer vil ha en plass i overgangen til lavutslippssamfunnet, og derfor er det «aktiviteter» og ikke bransjer som er utgangspunktet (se mer i boks).

Stor interesse for taksonomien blant nordiske finansaktører

I forbindelse med en kartlegging av trender innen grønn finans gjennomført av EY for Eksportkreditt Norge, var vi i dialog med en rekke finansinstitusjoner. Dialogen viste at det er stor interesse for, og tett oppfølging av, den utviklingen som skjedde med tak-

sonomien. Finansaktører har allerede arbeidet for å sikre størst mulig grad av samsvar med kriteriene, slik det fremgikk av utkastet som ble publisert i juni 2019. Finansinstitusjoner gjennomfører egne analyser av lån- og investeringsporteføljer, for å kartlegge konsekvenser av taksonomien. Vi ser allerede at dette har ført til oppdatering av utlåns- og investeringsstrategier, og at nye krav integreres i retningslinjer for bransjen.

Påvirker selskaper gjennom selskapsrapportering og finansieringstilbud

Som et resultat av økte krav til grønn finansiering, kan selskaper forvente å bli påvirket av dette gjennom:

1. Økt etterspørsel om selskapsrapportering om ikke finansiell informasjon generelt og data spesifikt knyttet til de tekniske kriteriene fra aktiviteter beskrevet i taksonomien;
2. Etterlevelse av tekniske kriterier vil kunne tvinge selskaper til å ta nye, og mer bærekraftige valg gjennom hele verdikjeden, f.eks. i leverandørkjeden ved å velge bærekraftige underleverandører, deler og råvarer, samt velge materialer med tanke på resirkulering ved demontering;
3. Potensielt lavere lånekostnad og/eller bedre tilgang til funding og lån dersom prosjekter tilfredsstillende «grønne kriterier» og potensielt høyere lånekostnad og/eller redusert tilgang på funding og lån dersom prosjekter ikke tilfredsstillende «grønne kriterier». Billigere og økt kapitaltilgang gjennom økt etterspørsel for grønne aktiviteter fra

EU-taksonomien

Taksonomien er et klassifiseringssystem av «grønne aktiviteter», klassifisert som «bærekraftig», «omstilling» og «tilretteleggende».

Aktivitetene er sett på som essensielle for å kunne implementere EUs klimamål i praksis, og med potensial for å kunne bli en global standard.

Reguleringen bak taksonomien er rettet mot tre brukergrupper:

1. Finansaktører som tilbyr finansielle produkter i EU, inkludert pensjonsfond
2. Store selskaper som allerede må rapportere under EUs direktiv for ikke-finansiell rapportering (Non-Financial Reporting Initiative – NFRD)
3. EU og medlemsland, når det etableres offentlige tiltak, standarder og merkeordninger for grønne finansielle produkter eller grønne obligasjoner.

Formål

For å kunne anses som bærekraftig, må en økonomisk aktivitet i henhold til taksonomien bidra til et eller flere av EUs seks miljømål:

1. begrensning av klimaendringer
2. klimatilpasning
3. bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og marine ressurser
4. omstilling til en sirkulærøkonomi, avfallsforebygging og gjenvinning
5. forebygging og kontroll av forurensning
6. beskyttelse av sunne økosystemer

Samtidig er det krav om at aktiviteten ikke gjør vesentlig skade på noen av de andre fem miljømålene (se over), og oppfyller minimumskriterier om sosiale forhold og styring fastsatt av Den internasjonale arbeidsorganisasjonen (ILO), FNs veiledende prinsipper for virksomhet og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer for multinasjonale virksomheter.

Sektoromfang i første runde

1. Landbruk og skogbruk
2. Industri
3. Elektrisitet-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning
4. Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet
5. Transport og lagring
6. Informasjon og kommunikasjon
7. Bygg (omfatter NACE-sektoren bygg- og anleggsvirksomhet, men også bygning innenfor andre virksomheter)

I denne runden har ikke bergverksdrift, fiskeri/havbruk, produksjon av glass og papir, luftfart eller shipping blitt inkludert. I tillegg er investeringer knyttet til produksjon av kjernekraft og fossilt brensel bevisst ekskludert.

Investorer som er interessert i bærekraftige investeringer, kan også ha en mer langsiktig investeringshorisont, som kan føre til mindre press på rask, kortsiktig vekst.

På den annen side, dersom man ikke er i forkant, vil selskaper oppleve et økende press fra investorer. Mange investorer vil bruke sin posisjon som aksjeeiere til å oppfordre selskaper de investerer i til å rapportere på nødvendig informasjon.

Datatilgjengelighet er sentralt for taksonomien

Det presiseres i taksonomien at fullstendig implementering ikke er mulig uten forbedret selskapsrapportering, samt bedre bruk av data fra andre kilder.

Utfordring med datatilgjengelighet var også et tema hos finansaktører som ble intervjuet i sammenheng med kartleggingen av trender innen grønn finans, gjennomført for Eksportkreditt Norge. Data i dette tilfellet gjelder de enkelte bedriftene. Gode og sammenlignbare data er også en sentral utfordring trukket frem i finansbransjens veikart, Veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen (2018).

Kartlegg relevante aktiviteter og samle data

Som selskap kan det være utfordrende å vite hvilken informasjon og data som skal prioriteres i startfasen for bedrifter. Den oppdaterte taksonomien har hatt fokus på brukervennlighet og ble kuttet ned dramatisk (fra over 400 til 67 sider). De konkrete kriteriene for hver av de 70 ulike økonomiske aktivitetene fordelt over sju sektorer finnes i et eget teknisk vedlegg, som er på i overkant av 500 sider.

Samtidig arbeider andre aktører aktivt med å forstå taksonomien og dens implikasjoner. EY arbeider aktivt med denne tematikken på et internasjonalt nivå, og har blant annet publisert to relevante «thought leadership-dokumenter», «The EU Taxonomy-FAQ's for Listed Companies and Investors» og «Rethinking the European financial system – Minds made for transforming financial services».

investorer eller redusert kapitaltilgang og dyrere kapitalkrav.

Rapportering i selskapers egeninteresse

Innføring av EUs taksonomi vil kunne gi økte kostnader for selskaper i implementeringsfasen. I taksonomien argumenteres det likevel for at selskaper bør ha en egeninteresse i å rapportere

om sine aktiviteter som kvalifiserer under taksonomien, da dette er en sjanse til å tiltrekke seg nye investorer (EU taxonomy technical report by TEG, 2019, s. 75).

Fordelene inkluderer at den økte etterspørselen fra investorer skal føre til billigere- og bedre tilgang på kapital for aktiviteter under taksonomien.

Selskaper vil i ulik grad ha aktiviteter som kan knyttes til de tekniske kriteriene (f.eks. krav til maks antall gram CO₂ pr. kWh for elektrisitetsgenerering), men taksonomien vil utvides etter hvert. Det vil derfor lønne seg å være i forkant. Samtidig vil taksonomien påvirke andre regulatoriske initiativer innen bærekraftig finans, eksempelvis selskapsrapportering gjennom EU direktivet «Non-Financial Reporting Initiative» (NFRD).

Overordnet etterspør taksonomien tre typer data:

1. Inntekts- eller omsetningsfordeling pr. økonomisk aktivitet gitt av taksonomien, eller utgiftsfordeling knyttet til hver enkelt økonomisk aktivitet i taksonomien.
2. Oppnåelse målt mot de tekniske screening-kriteriene (f.eks. karbonintensitet), eller miljøstyringsdata hvor dette er en akseptabel proxy for etterlevelse med teknisk screening-kriterier, inkludert kriterier knyttet til å ikke gjøre noen vesentlig skade (omtalt i taksonomien som «Do no significant harm»-kriterier.
3. Data for håndtering av sosiale aspekter, inkludert retningslinjer vedrørende arbeidsrettigheter, styringssystemer, revisjoner og rapportering

Sammen med informasjon om omsetning fra aktiviteter under taksonomien (punkt 1 over) foreslår veiledningen under EUs Non-Financial Reporting Directive (NFRD), rapportering på CAPEX-investeringer eller driftskostnader (OPEX) for assets eller prosesser som støtter produkter eller tjenester assosiert med taksonomien. Denne «fremadskuende» indikatoren vil hjelpe investorer bedre å vurdere selskapers fremtidige oppnåelse/performance og identifisere de som vil ha en konkurransemessig fordel i et miljø med stadig strengere karbonregulering.

Taksonomien tar et livssyklusperspektiv og helhetlig tilnærming til «grønt»

EUs taksonomi innfører et klassifiseringssystem med en mer helhetlig tilnærming til hva som er grønt. Det er ikke bare snakk om utslippskutt lenger, eller selskapers direkte påvirkning på miljø og klima. Taksonomien innfører flere nyan-

ser, der bedrifter må vurdere sine produkter i et «livssyklusperspektiv». For å forberede bedriften, vil det fremover være en fordel å tenke på hvor råmaterialer kommer fra (fra klima-, sirkulært- og miljøperspektiv), levealder på materiale samt påvirkningen produktet har på omgivelsene, og i hvilken grad materiale kan avhendes/resirkuleres.

I en rapport EY skrev på vegne av Klima og miljødepartementet i fjor, «Tempo på grønn omstilling i norsk næringsliv», viste det seg at norske selskaper i dag har fokus på direkte påvirkning/utslipp, men i stor grad neglisjerer påvirkning i leverandørkjede- og avhendingsleddet. Her tror vi at EU-taksonomien, som har en mer helhetlig tilnærming, vil kunne påvirke bedriftene til i større grad å være motivert til å vurdere og rapportere på hele verdikjeden.

Case – det som en gang var grønt

Grønne aktiviteter, som for eksempel vindmøller, ville være åpenbare under klassifiseringer fra bransjeorganisasjoner, som Green Bond Principles og Climate Bond Initiative, men under taksonomien er ikke dette like selvsagt. For det første skal aktiviteten støtte et av EUs seks miljømål som dekker bredere enn tiltak for klimagassreduksjon (se tekstboks). For det andre skal ikke aktiviteten påvirke noen av de andre områdene på en vesentlig negativ måte (Do no significant harm-kriterium).

Eksempelvis blir dette tydeliggjort gjennom kriteriene for vindkraft, eller spesifikt «Bygging- og operasjon av elektrisitetsgenererende fasiliteter som produserer energi fra vindkraft»:

- **Kriterier knyttet til klimamål om klimagassreduksjon:** Både måleparametere og terskelverdier fokuserer på livssyklusperspektiv. Måleparameteret (metric) er en vurdering av «Livsyklus for utslipp», og terskelverdi for kvalifiserende prosjekter er gitt av at «livsyklusutslipp» er lavere enn 100g CO₂-ekvivalenter pr. kWh i dag, med synkende CO₂-intensitet til 0 g CO₂-ekvivalenter pr. kWh innen 2050.
- **Kriterier knyttet til «Do no significant harm»:** For vindkraft er det en

rekke vurderinger som må gjøres, inkludert undervannsstøy fra installasjoner av offshore-vind og vurderinger av forflytning og fuglekollisjoner. Som sirkulærøkonomisk vurdering oppfordres det til å minimere sammensatt avfall fra vindturbinblad ved end-of-life (karbon og glassfiber). Måleparameter her er prosent resirkulert materiale av vindturbiner ved end-of-life.

Det taksonomien synliggjør, er at en forretningsaktivitet må kunne ha to tanker i hodet samtidig. Som eksemplifisert med vindkraft er det viktig å tenke på at materialer kan gjenbrukes ved end-of-life. I eiendomsbransjen kan det ikke lenger handle om å bygge flest mulig hus under påskudd om at de vil ha tilgang på fornybar energi, men også må ta stilling til beliggenhet, materialbruk andre muligheter for rehabilitering.

Tilbakemelding fra markedet og veien videre

Det er fordeler og ulemper med å utarbeide en omfattende klassifisering av grønt. I denne artikkelen har vi prøvd å vise at taksonomien vil ha konsekvenser for hva som finansieres og hvilken påvirkning det har for selskaper. Tilbakemeldinger fra markedet er blandet, og det er flere som påpeker at EU-taksonomien gir flere utfordringer, spesielt når det kommer til brukervennlighet. Et annet poeng er at den ikke bidrar til å løse utfordringene med å mobilisere kapital i de retningene som det er utfordrende å finansiere.

Bærekraftsrapportering på 1–2–3

Som et første steg er det klart en fordel for bedrifter å kunne vise at valg som gjøres inkluderer en vurdering av bærekraft, en helhetlig forståelse av egen verdikjede og at det tas høyde for muligheter og risiko med tanke på klima. For å bistå bedrifter med dette, vil EY i samarbeid med S-Hub snart publisere en «1–2–3 guide for bærekraftsrapportering» som kan brukes som inspirasjon i selskaper som tar de første stegene med å etablere bærekraftsrapportering.